

Ријеч Пиве

Плужине, година III, број 30, август 2019. Бесплатан примјерак

Богат културно забавни програм на свечаности
Фото: Ж. Шапурић

СВЕЧАНА СЈЕДНИЦА ПОВОДОМ ДАНА ОПШТИНЕ

Влада заборавила да је Пива у Црној Гори

СТРАНЕ 4 - 7

ЈОВАНКА ПЕЈОВИЋ (81), ДУГОГОДИШЊИ ПРОСВЈЕТНИ РАДНИК И БИВШИ ДИРЕКТОР ЦЕНТРА ЗА КУЛТУРУ

Босилка је мој први најбољи и најдражи ђак

СТРАНЕ 10 - 11

ШАХОВСКИ СПЕКТАКЛ
НА ОБАЛИ ПИВСКОГ ЈЕЗЕРА

Карпов у Плужинама

СТРАНЕ 16 - 17

Витомир Вито Николић

СТРАНА 23

Јокановићи се окупили први пут

СТРАНЕ 14 - 15

Пива у турско доба

СТРАНЕ 20 - 21

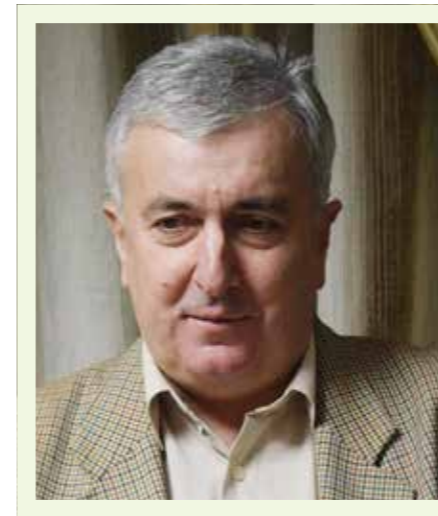

Три ријечи које обавезују

СТРАНЕ 8 - 9

УМЈЕСТО УВОДНИКА

НА СТАРИМ ОГЊИШТИМА

Пише: Мирчета Јокановић,
председник Удружења
Дурмитораца из Београда

Пива и Дурмитор одавно су суочени са смањењем броја становника. Послератна индустријализација земље, запостављање развоја сјевера Црне Горе присиљавали су младе да потраже егзистенцију далеко од родног краја. Збивања у бившој заједничкој држави Југославији некако су их још више удаљили.

Кад изађете на неки од врхова на Пивској планини, нама који смо ту давно рођени, просто дјелује сабласно. Нигдје стада оваца, крда говеди, вике и пјесме чобана. Не чују се фрула ни двојнице, ни птица нема. Ноћу тек понеко свјетло у даљини.

Носталгија, уређенија инфраструктура, развој туризма, друштвене мреже и ко зна шта све као да буде свијест „исељеника“ о родном крају.

Удружење Дурмитораца сваке године организује дружење на Дурмитору, редом у једној од наших матичних општина. Овог љета организовано је у општини Шавник, у организацији и о трошку три дивна Дурмиторца: Мишка Ковијанића, Васа Ђоковића и Миленка Дринчића. До сада је то било у организацији матичних општина, што је љетос изостало, чак ни представници Општине Шавник нијесу присуствовали (иако су позвани). Дружили смо се, обишли Пошћењска језера, кањон Комарнице и дружење завршили на Дужима код домаћина Ми-

ленка Дринчића.

Давно међусобно удаљена пивска братства обнвљају давно погубљене везе, окупљају се, упознају, да брат познаје брата. Неки већ више пута: Вуковићи, Цицмили, Жарковићи... Коначно и моји Јокановићи организовали су по први пут сабор братства на Трси. У обновљеној светињи храму Светог великомученика Георгија наш парох Мирослав Михајловић је служио литургију и благосиљао скуп и трпезу.

Храм Светог великомученика Георгија подигнут је средствима парохијана (четири села) под покровитељством Његовог величанства књаза (потоњењг краља) Николе Првог Петровића давне 1899. године. Под притиском времена и друштвених прилика двије генерације (од другог сјетског рата) нијесу успјеле да га обнове, али трећа најмлађа генерација нашла је снаге да се упусти у тај велики подухват. Давне 1978. године, послје катастрофалног земљотреса, направљен је пројекат санације који је чекао до данас на реализацију. Средствима парохијана и донатора, међу којима је највећи Општина Плујине наша светиња одијева ново лијепо рухо и нико нам је не може отети.

Кочићи пободени у траву и растегнут конач између њих надам се да најављују да се макар љети, а можда у нека срећније времена и зими, стара огњушта неће угасити.

ИМПРЕСУМ

Министарство културе Црне горе у Евиденцији медија под редним бројем 778. од 7. 10. 2016. године уписало је штампани медиј „Ријеч Пиве“ чији је оснивач издавачко предузеће “Наша Пива” д.о.о. Лист је подржан од Министарства културе.

Главни и одговорни уредник:
Радмило Тадић

Уређивачки одбор:
др Раденко Пејовић, др Златко Булић, Наташа Лучић,
Миленко Мишко Мићановић, Мироје Вуковић, Жељко Шапурић

e-mail: rijec.pive@gmail.com

Свечаном сједницом уз присуство бројних званица обиљежен је 4. август Дан Општине Плујине, а то је била прилика, како је казао предсједник Општине Мијушко Бајагић да се подсјете не само на један од свијетлих датума из прошлости, него и да истакну радне резултате између два празника и услове у којима раде, али и, чињеницу да, како је рекао немају “потребну подршку Владе, нити одговоран однос државних институција и предузећа чији је већински власник држава”.

“Већ другу годину заредом смо међу ријетким, ако не и једина општина, чије руководство предсједник Владе није позвао пред свечаност обиљежавања Дана ослобођења да у непосредној комуникацији говоримо о проблемима грађана Плујина и постигнутим резултатима. Не могу да разумијем што није протоколарно реализован састанак, али разумијем што у вријеме свог мандата премијер није посјетио нашу Општину да постави неки камен темељац, као у другим општинама, да отвори неки инфраструктурни објекат. Све више стичем утисак да је то из разлога што смо општина у којој је на власти опозиција”, истакао је Бајагић.

Подсјетио је да су једина општина на сјеверу Црне Горе која није корисник егалитационог фонда и да су им та средства, како је казао, неправедно ускраћена, као и да су једина општина у држави коју је Дирекција за јавне радове ‘заборавила’, за разлику од неких гдје изводе радове у вриједности од више десетина милиона еура”.

“Поред декларативног залагања из врха државе о неопходности равномјерног развоја, потребно је да се коначно почне са реализацијом планова о улагању у сјеверне општине и у Плујине”, поручио је Бајагић.

Посебан вишедеценијски проблем, који никако да буде ријешен је, казао је Бајагић, однос Електропривреде Црне Горе према општини Плујине. Подсјетио је да је 2010. године потписан Уговор између Општине и Електропривреде о реализацији преосталих обавеза ЕПЦГ према општини Плујине, насталих по основу изградње ХЕ Пива и

СВЕЧАНА
СЈЕДНИЦА

Влада заборавила да су Плујине у Црној Гори

ВЕЋ ДРУГУ ГОДИНУ ЗАРЕДОМ СМО МЕЂУ РИЈЕТКИМ, АКО НЕ И ЈЕДИНА ОПШТИНА, ЧИЈЕ РУКОВОДСТВО ПРЕДСЈЕДНИК ВЛАДЕ НИЈЕ ПОЗВАО ПРЕД СВЕЧАНОСТ ОБИЉЕЖАВАЊА ДАНА ОСЛОБОЂЕЊА ДА У НЕПОСРЕДНОЈ КОМУНИКАЦИЈИ ГОВОРИМО О ПРОБЛЕМИМА ГРАЂАНА ПЛУЈИНА И ПОСТИГНУТИМ РЕЗУЛТАТИМА. НЕ МОГУ ДА РАЗУМИЈЕМ ШТО НИЈЕ ПРОТОКОЛАРНО РЕАЛИЗОВАН САСТАНАК, АЛИ РАЗУМИЈЕМ ШТО У ВРИЈЕМЕ СВОГ МАНДАТА ПРЕМИЈЕР НИЈЕ ПОСЈЕТИО НАШУ ОПШТИНУ ДА ПОСТАВИ НЕКИ КАМЕН ТЕМЕЉАЦ, КАО У ДРУГИМ ОПШТИНАМА, ДА ОТВОРИ НЕКИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ОБЈЕКАТ. СВЕ ВИШЕ СТИЧЕМ УТИСАК ДА ЈЕ ТО ИЗ РАЗЛОГА ШТО СМО ОПШТИНА У КОЈОЈ ЈЕ НА ВЛАСТИ ОПОЗИЦИЈА - РЕКАО ЈЕ ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ МИЈУШКО БАЈАГИЋ

потпања територије Општине, да је крајњи рок за извршење обавеза био 31. децембар 2014. Године и да је до сада реализовано тек око 25 одсто обавеза из Уговора.

“Свакоме је јасно да ће се једино изградњом преосталих инфраструктурних објеката, прије свега саобраћајнице и колектора са пречистачем отпадних вода, створити услови за дугорочни плански развој”, казао је Бајагић и додао да у Плану јавних набавки Електропривреде за текућу годину нема планираних средстава за ову намјену, а да на сваки предлог представника Општине за одржавањем састанка на којем би се разговарало о овом проблему, руковод-

ство ЕПЦГ одговара ћутањем.

Бајагић је казао да је највеће проблеме у Општини проузроковала лоша приватизација, која је довела до ликвидације или увођења стечаја у предузећа која су пословала у општини Плујине, осим ХЕ Пива, па је преко хиљаду радника остало без посла, а мала могућност за отварањем нових радних мјеста довело је до тога да радно способно становништво посао тражи ван наше Општине, што је узрок велике миграције.

Дан Општине је била прилика и да први човјек Плујина наброји шта су све урадили у претходном периоду, али и да најави нове инвестиције и одлуке којима се труде да створе по-

вољније услове за развој сточарства и пољопривреде, као и на побољшању развоја туризма.

“И поред свих тешкоћа локална управа успијева да рјешава приоритетне проблеме из своје надлежности. Иако је свечана прилика сматрао сам да и о проблемима треба реално говорити, наравно уз увјерење да ћемо успјети да их превазиђемо. Све што смо урадили и планирани оправдава наш оптимизам да смо на добром путу да у наредном периоду још више валоризујемо своје природне ресурсе”, закључио је Бајагић.

Предсједник Скупштине Општине Петар Митрић, казао је да су свечаности прилика, али и обавеза за

„подсећање на историјске датуме и догађаје, посебно на догађаје када се бранила отаџбина и слобода“.

“Један од тих догађаја је био на данашњи дан 1943. године, када је ослобођена територија Плујина.

Прослава Дана Општине је празник који носи поруку поштовања за прошлост али и борбе за стабилну и сигурну будућност. Грађани Плујина свјесни величине и значаја витешких дјела ослободилаца и анти-

фашиста, са поштовањем се сјећају и његују њихове часне тековине јер је антифашизам историјски понос Црне Горе”, истакао је Митрић.

Према његовим ријечима сви они који су се борили против фашизма знали су да се слобода не поклања већ да је треба освојити и сви они су, „вођени идеалима правде, слободе, одани својој земљи, уложили у њене темеље своје животе“. Митрић је захвалио предсједнику Општине, као и свима како на локалном, тако и на државном нивоу који су дали допринос у развоју Плујина, рјешавању проблема и помоћи грађанима.

Светлана МАНДИЋ
Фото Жељко Шапурић

Гости и честитке

Свечаности су присуствовали бројни госте из друштвено-политичког, привредног и културног живота општине, државе, али и региона, док су телеграме упутили, између осталих, предсједници државе, Скупштине и Владе Црне Горе, Мило Ђукановић, Иван Брајовић и Душко Марковић. Уприличен је и богат културно-умјетнички програм у извођењу подмлатка КУД-а “Пива”, Милене Митрић и Мирјане Јовановић.

Тара без граница“ пјесничка је манифестација коју већ 22. годину заредом организује плужински Центар за културу. Ове године, у сарадњи са Удружењем књижевника Црне Горе и Удружењем штампара и издавача из Подгорице, у неизрецивом амбијенту са врха града Херцега Шћепана смјештеног изнад кањона ријеке Таре, своје стихове говорили су бројни пјесници из Црне Горе, Републике Српске и Србије.

–Прошле су 22 године откад се писци из Црне Горе, Србије и Републике Српске окупљају на овом мјесту. Наши скупови постали су богата традиција, савршена школа писане ријечи, академија пјесништва и бесједништва, хук критике и трпеза љубави. Из године у годину, на Тари се чују нове мисли, плод нових снага савремене књижевности, ријечи су из свечане бесједе пјесникиње Милице Бакрач која је отворила овогодишњу пјесничку манифестацију у Заграђу. Својеврсним пјесничким сабрањем „Тара без граница“, истакла је она, након Бара, Херцег Новог, Цетиња, Колашина, Вучјег Дола, Петњице код Шавника, Кључа на врху Бјеласице, ове је године је још један у низу „Трг од ћирилице“.

–„Тара без граница“ – ове три ријечи нијесу сасвим обична синтагма. Ове три ријечи обавезују на гостопримство, које несобично пружамо, онолико колико знамо и умијемо. Ове три ријечи обавезују на љубав према госту, како би се свако ко нам дође осјећао као свој на своме. Ове три ријечи јесу порука и симбол Тројства и хришћанске љубави, казала је Бакрач. На обалама Таре, истакла је она, пјеснички и стваралачки су одрастали многи који су пјесничке сусрете „Тара без граница“ осмишљавали и чували, а који више нијесу међу живима. На првом мјесту ту је пјесник Божидар Живковић Џиги, који је један од оснивача сусрета, затим Коста Радовић којем је, како је Бакрач казала, потопљена Пива била непроболна рана коју је собом у вјечност однио, па академик Жарко Ђуровић, Лука Цицимил и Драго Вуковић. **Б.Б.**

ПЈЕСНИЧКА МАНИФЕСТАЦИЈА „ТАРА БЕЗ ГРАНИЦА“

Три ријечи које обавезују

Учесници

Вече у манастирској порти протекло је потом у стиховима, а осим ње учешће на овогодишњој манифестацији узели су пјесници Драган Палдрмић, Рајко Палибрк, Ранко Мићановић, Радомир Уљаревић, Милош Кецојевић, Миодраг Јакшић, Александра Радаковић, Горан Врачар, Будо Новосел, Мијушко

Дакић, Дајана Мотика Раонић, Мирко Дамјановић, Наод Вуковић, Славојка Војиновић, Јанко Јелић, Чедо Ковачевић Чеков, Раденко Поповић, Миљан Николић, Слађана Папић Ђуковић, Петар Ашкраба Загорски, Драго Владичић и Бранимир Бато Радовић.

Сјећам се као да је јуче било. Те 1958. године добила сам запослење, као учитељица у Смријечну. Кренула сам први дан на посао из куће тетке Аранђије и брата Божидара. Стазе ду водиле преко ливада и кроз шумарке, а негдје на пола пута видим чека ме дјевојчица у црвеној мајици и црним панталонама. Љубазно је рекла: „Добар дан, ви сте сигурно учитељица“. Било ми је необично да ми дијете на селу персира и питала сам је откуд зна да сам ја учитељица. Казала је: „видим по одјећи, а рекла ми је и тетка Јела да сте дошли и да код њих станујете“. Питала сам хоће ли у школу, а она каже да има само шест година и да је нијесу хтјели уписати. Рекох јој да крене са мном да видимо шта можемо урадити, а она пресрећна каже да је сачекам да узме књиге. Отрча и чини ми се прије се вратила него што је отишла. Откуд ти књиге, ако нијеси уписана питам, а Босиљка каже „надала сам се“. Дођосмо до школе и колега учитељ рече да је Босиљка више пута покушавала да се упише, али да нијесу могли због тога што има само шест година. Прекршићу правила због ње, кажем му ја – сјећа

Др Босиљка Тадић

**ЈОВАНКА ПЕЈОВИЋ (81),
ДУГОГОДИШЊИ ПРОСВЈЕТНИ
РАДНИК И БИВШИ ДИРЕКТОР
ЦЕНТРА ЗА КУЛТУРУ**

Босиљка је мој први, најбољи и најдражи ђак

се Јованка Пејовић пута до првог радног мјеста и каже да је дјевојчица коју је тада срела „њен најбољи и најдражи ђак“ – Босиљка Тадић, доктор физике европског гласа.

Босиљка је данас запослена на Катедри за теоријску физику Института "Јожеф Стефан" у Љубљани. Докторирала је 1980. на Универзитету у Београду на Природно-математичком факултету и објавила преко 120 радова.

Она је само један од бројних Јованиних ђака који су постали доктори наука, а те 1958. године Јованка је успјела да је мимо прописа прогура до ђачке клупе...

Босиљка је, сјећа се Јованка, просто упијала знање, а настава се одвијала у једној учионици за први и трећи разред истовремено.

–Већ првих дана, Босиљка је знала да одговори и на најтежа питања која сам постављала ученицима трећег разреда – каже Јованка, додајући да је касније Босиљкина породица преселила у Плужине, те да је она и тамо у ђачкој клупи бриљирала.

–Послије сам Босиљку ријетко гледала, али сам чујала за њене успјехе. Мислим да је она мој први ђак који је докторирао. Давно је и то било, а мене је овдје у Плужинама тада позвао Босиљкин отац Панто и рекао ми „докторирао твој први ђак и дођи на ракију“. Попили смо у то име по пиће и била сам тада пресрећна. Посљедњи пут срела сам је прије три године, када сам отишла да изјавим саучешће због смрти њене мајке Стане. Препознала ме и рекла: „Ево моје учитељице“. То је у мени пробудило сјећања и дубоке емоције – каже Јованка и додаје да је током службовања у школама у Пиви у Смријечну, на Брљеву, Трси, Црквичком Пољу, Миљковцу и Плужинама била учитељица, наставница и директорица и да је из њених клупа поникло доста успјешних научника.

– Не могу баш свих ђака да се сјетим, али то је разумљиво, јер док сам радила у Смријечну заједно са учитељем Милутином Јововићем, та школа имала је око седамдесет ђака. На Трси је више од 100 малишана имала осмогодишња школа, а у Црквичком Пољу око 130 – сјећа се Јованка старих времена и додаје

Окружена докторима и академицима

Куриозитет је да поред бројних истакнутих научника који су били њени ученици, Јованка у породици има низ академика и познатих експерата разних струка. Њен најстарији брат, покојни Миодраг Секуловић је био академик и дугогодишњи професор на грађевинским факултетима у Београду и Подгорици, брат Марко је доктор економских наука, а радни вијек провео је у Нишу. Брат Вељо трагично је страдао седамдесетих година прошлог вијека, а био је пред докторатом из области металургије. Братанична Ана Секуловић је докторирала на економију у Београду. Јованкин брат од ујака је један од највећих црногорских интелектуалаца и револуционара академик Обрен Благојевић, а брат од стрица Никола Секуловић, који је био један од најбољих неурохирурга у Европи. Јованкин брат од тетке је и др Божидар Тадић, први црногорски доктор социологије, дугогодишњи професор на Универзитету и високи црногорски државни функционер. Дјевер јој је др Раденко Пејовић, експерт за грађевинарство и бивши декан Грађевинског факултета у Подгорици.

Школа у Смријечну

да су њени ученици, поред осталих, били доктори наука били Драгољуб и Жарко Блечић, Раденко Пејовић, Јован Делић, Небојша Тадић, Ката Блечић...

Јованка је послје дугогодишњег

рада у школама била руководилац некадашњег СИЗ-а образовања и културе, односно Центра за културу у Плужинама. У пензији је од 1991. године.

Радмило ТАДИЋ

Лето у Плужинама - књижевност, концерти, спорт...

БРАТСТВЕНИЧКИ СКУП НА ТРСИ

Јокановићи се окупили први пут

Овог љета, односно 3. Августа 2019. године у еко селу "Милогора" одржан је први братственички скуп породице Јокановић. У име организационог одбора сабор је отворио Остоја Јокановић, истичући да је ово историјски скуп за цјелокупну породицу Јокановић, за оне који се родише овдје на Трси, или су им се овдје родили очеви и дједови, за оне који се у 18. вијеку одселише за Србију у околину Ужица, Јабланице, под Радан планину. За оне који се запутише у околину Сарајевског поља, Влашића, Травника, Брчког, за Јокановиће из Билеће, Мостара, Требиња, као и за Јокановиће из Куча, за сву браћу и сестре наше ма гдје живјели. Додао је да, према подацима којима располаже, поријекло братства потиче са Косова, тачније из Штр-

баца испод Шар планине, одакле су се у слободне хришћанске земље одселили после доласка Турака. Тадашња свештеничка породица Калуђеровић настанила се у Скадру гдје су, како је Јокановић испричао, живјели у племенској заједници, а један од њихових старјешина био је Јокан Први. Падом Скадра, негдје око 1499. године, пребјегли су у Бањане, између Никшића и Билеће, у околину Црквица. Имали су два презимена, основно и једно по племенском старјешини, а тада су се презивали Вујадиновић, по Старцу Вујадину опјеваном у народним пјесмама. Рејон Плужина, односно Пивска планина у том периоду била им је катун на којем су, међутим, нешто касније пронашли и своје станиште. На Трсу су се доселила четири брата, и то: Божо, Вујадин Млађи, Којо и Рашко. Син Којов Божо имао је сина Јокана Другог, по којем породица добија презиме које данас носи. Два сина њиховог родоначелника били су свештеници, а и Јокан се у старости замонашио и отишао у Пивски манастир код сина попа Ђорђија. Породица Јокановић је била стара угледна свештеничка породица, само од четири Јоканова сина било је 16 свештеника и један протојереј. У то вријеме свештеници су били свјетовни и духовни носиоци вјере, просвјетитељства, и борбе за слободу свога народа, казао је Јокановић.

Након уводног обраћања, братственици су се упутили до оближњег Храма Светог Великомученика Георгија, гдје је парох пивски јереј Мирослав Михајловић служио молебан за напредак братства, духовно и тјелесно здравље. Братственици су се помолили за душе својих предака и блиских сродника чији земни остаци ту почивају, а који су их после много времена окупили на Трси, мјесту на којем је, како је казао Остоја Јокановић, „зрно клицу приметно“. Парох Михајловић је истакао да се братственици окупише на празник Св. пророка Језекиља у овој Божијој кући да се сви заједно помолимо Богу за здравље, благослов, за сваки напредак ваших породица, али исто тако и да се молитве-

но сјетите и прислужите свијеће за покој ваших честитих уснуних предака. Јер, да није било њих и њихове жртве, љубави према овоме светоме Храму, не би било ни нас данас овдје, нагласио је Михајловић.

У наставку програма услједио је братственички ручак који је благословио парох Михајловић, додајући да је лијепо да се братственици расути по земаљском шару окупљају у мјесту одакле им потичу преци, те уједно позвао братственике да дају прилоге за обнову наведеног Храма чији радови на обнови су почели лани и захвалио предсједнику

црквеног одбора Милошу Јокановићу на вриједном и марљивом раду на обнови ове древне светиње.

Организациони одбор припремио је и пригодан програм за све госте, у којем су учествовали народни гуслари Максим Војводић и Вељко Ушћумлић, те и музички бенд. Такође је договорено да ће братско сабрање бити сваке године, тачније наредне године 8. Августа у Требињу. Коначно, договорено је и да се прикупе детаљнији подаци о братству које би у неком наредном периоду сабрали у монографији.

Милош ЈОКАНОВИЋ

Поводом Дана Општине Плу-
жине и јубилеја никшићког
Омладинског шаховског
клуба (ОШК) “Младост” од 05-09.
августа у Црној Гори је боравио
Анатолиј Карпов, један од највећих
шахиста свих времена. У Никшићу
је угошћен од стране ОШК “Мла-
дост”, поводом 10 година постојања
и успјешног рада клуба, а у Плу-
жинама Карпов је играо симултанку на
10 табли са младим шахистима из
Црне Горе и региона узраста шест до
18 година. За симултанку је владало
огроно интересовање – пријавила
су се 43 учесника, а са преосталих
33 партије су играле ВМ Драгиша
Благојевић и ИМ Тијана Благојевић
која је своју успјешну каријеру поче-
ла у ОШК “Младост”. Укупан резул-
тат био је 42,5 : 0,5.

Велики успјех направио је акту-
елни омладински првак државе
Вук Милетић који је ремизирао са
бившим свјетским прваком.

У Плужинама је било ријели и
о оснивању шаховске академије јер
како је казао председник Општине
МИјушко Бајагић у Пиви постоје
потенцијали и интересовање за шах
а тиме и за оснивање шаховске ака-
демије.

Актер симултанке у Плужинама
био је и црногорски шаховски веле-
мајстор Драгиша Благојевића а на-
кон Плужина Карпов ће боравити у
Требињу.

Анатолиј Карпов, један је од
највећих шаховским имена у ис-
торији. Његови мечеви са Гаријем
Каспаровом обиљежили су свјетску
шаховску сцену у последње двије
деценије двадесетог вијека. Најус-
пјешнији је турнирски играч у
историји ове древне игре
са преко 140 освоје-
них првих
мјеста.

ШАХОВСКИ СПЕКТАКЛ НА ОБАЛИ ПИВСКОГ ЈЕЗЕРА

Карпов у Плужинама

Фото: Ж. Шапурић

Фото: Ж. Шапурић

Фото: Ж. Шапурић

Фото: Ж. Шапурић

Иове године догадјај који је окупио највише посјетилаца, и привукао највише пажње, како мјештана Плужина, тако и гостију је свакако турнир у малом фудбалу „Плужине 2019“. 52. пут одржава се турнир у склопу манифестација поводом прославе дана Општине. Све је почело „давне“ 1978/ у старим Плужинама, па даље после потапања на инпривизованом терену на Росуљама, па на терену поред школе гдје је и данашњи стадион, само што је до данас тај терен у више наврата мијењао свој изглед и подлогу, до данашњег Стадиона малих спортова са којим би се похвалили и много већи градови.

О историји турнира смо у више наврата писали. Рађала су се ту многа спортска ривалства, одигране незаборавне утакмице. Старији се сјећају сигурно својевремених Црвених и Бијелих ђавола, Карика и Багера, Штрумфова и Маглића, ХЕ Пиве и Парног Ваљка и многих других „дербија“.

Турнир је подигнут на неки нови савремени ниво. Добра организација, фер и спорско суђење, богате награде, сваке године предслова су да се пријеве велики број футсал мајстора који се такмиче. Такође турнир је и маркетиншки пропраћен, па о њему пишу и извјештавају и штампани и електронски медији у земљи.

Од 23. јула па до рођендана 4. августа 10 екипа је „укрстило копља“ и на спортски начин борило се за звање најбољег и освајача турнира у малом фудбалу Плужине 2019“. Тих дана велики број Пивљана могао је да узива у фудбалским мајсторијама. Завршетком четвртиналних утакмица у полуфинале су прошли некако и очекивано четири од старта фаворизоване екипе. Били су КМФ Никшић (црногорски прволигаш и редован учесник плау оффа) КМФ Кастел (екипа која учествује и остварује резултате на великом броју турнира) КМФ Бајо Пивљанин Плужине (још један црногорски прволигаш, бивши шампион државе) и ФК Плужине (најмлађа и свакако најперспектив-

ФК Плужине

ТУРНИР У МАЛОМ ФУДБАЛУ „ПЛУЖИНЕ 2019“

Пивљани уживали у мајсторијама сјајних фудбалера

КМФ Бајо Пивљанин - Плужине

нија екипа). Полуфинала су прича за себе. На једну страну Никшићко полуфинале, гдје свако сваког зна како дише, без непознанице, гдје одлучује инспирација појединца, и опет КМФ Никшић показује да је за длаку бољи и уигранији и још 2. за редом улази у финале. Побједио је КМФ Никшић резултатом 3-0 а голове су постигли Пејовић, Кандић и Вуковић. Док је Пивско финале био својеврсни спектакл за публику. На једну страну младост жеља полет спрема, на другу искуство и велики број утакмица у ногама. На крају је Горан Делић био једини стријелац и повео искуснијег ривала у финале. Некако је у публици остао жал што није рјешавано пеналима, што би можда и било најреалније, али искуство је пресудило. Млади момци из ФК Плужина су се морали задовољити 3. мјестом што је свакако велики успјех. Савладали су у утјешном финалу екипу Кастела са 5-2. Бриљирао је најбољи играч турнира Коста Вуковић. А финале, шта рећи. Још један спектакл, играчи који су одиграли много дуела. Гости силно мотивисани за реванш за прошлу годину, домаћини жељни да дају и последњи атом снаге пред својим навијачима. И тако је и било, јако жестоко мушки, а надасве СПОРТ-СКИ. И виђена је драма, преокрет и некако морамо признати заслужено пехар је отишао у град под трбухом. Водили су Пивљани голмом Михаила Ристића, али је Петар Перошевић са три постигнута поготка показао класу и зашто је репрезентативац Црне Горе у овом спорту.

Сјајан посао одрадили су и судије, Душан Јовићевић и Горан Арчон.

Најбољи појединци турнира заслужено су добили признања. Најбољи голман је Борислав Ђирковић из екипе КМФ Никшић, најбољи стријелац је Горан Делић из екипе Бајо Пивљанин Плужине, док је најбољи играч из ФК Плужина Коста Вуковић.

До следећег 4 августа и новог спектакла под зарисником, спортски поздрав. **Никола ЦИЦМИЛ**

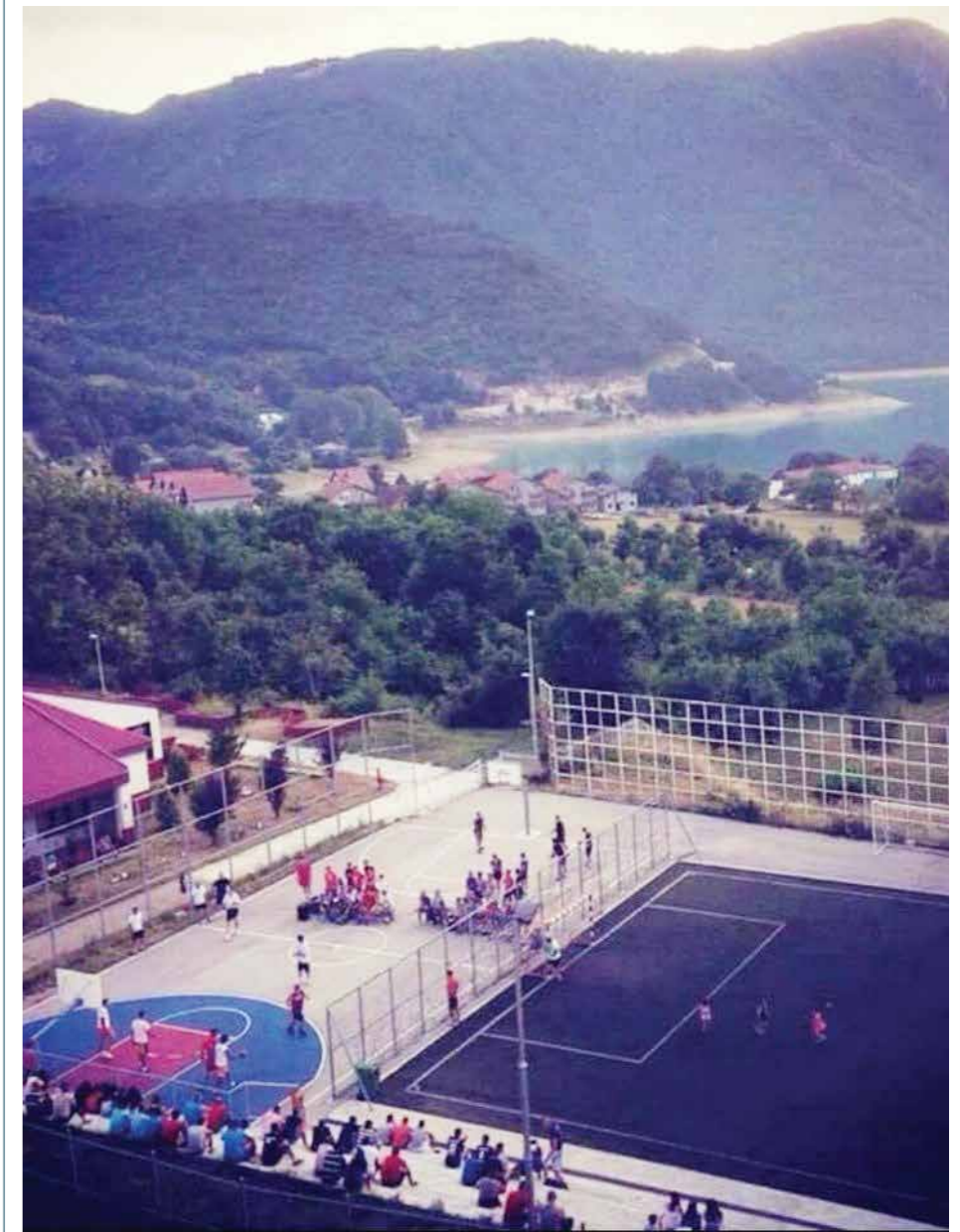
Баскет у знак сјећања на Радомира Рамба Додеровића

Турнир у баскету одржан је поводом Дана општине Плужине и сјећања на Радомира Рамба Додеровића.

Из Црне Горе и окружења, 14 екипа распоређених у двије групе три дана се такмичило и побједник петог по реду турнира у баскету је екипа Црни из Никшића. Друго мјесто је заузела екипа Маслина, редовни

финалисти и вишегодишњи освајачи турнира, док је треће мјесто освојила екипа етно село „Излазак“.

Ово такмичење је меморијалног карактера у знак Радомира Рамба Додеровића који је био освајач овог такмичења 2014. године. Трофеј Радомир Рамбо Додеровић освојио је Немања Грабовица из екипе Етно село Излазак.

Бождар Тадић из студентских дана

БОЖИДАР ТАДИЋ „СМРИЈЕЧНО СЕЛО У ПИВИ“ (7)

Из књиге "Смријечно село у Пиви", др Бождара Тадића (1931 - 2003) дугогодишњег професора социологије на црногорском Универзитету и високог државног функционера, објављујемо најзанимљивије дјелове. Тадић је написао мноштво књига и научних радова из области социологије, социологије религије и политикологије. Докторирао је на Свеучилишту у Загребу, раних седамдесетих година, а његова дисертација "Приближавају ли се капитализам и социјализам", писана у ери хладног рата говорила је о прелитању запада и истока.

Посљедње године живота, др Тадић посветио је свом родном Смријечну и књига о том селу је његов посљедњи интердисциплинарни научни рад.

ПИВА У ТУРСКО ДОБА

Пива је, по свој прилици, дефинитивно пала под турску власт тек 1476. или 1477. године. Наиме, у првим турским дефтерима из 1468. и 1469. године Пива се не помиње, из чега би се могло закључити да је тада још била у саставу остатка Херцеговине коју су подијелили на два дијела синови Херцег Стјепана, Владислав и Влатко, пошто им је отац умро у Херцег Новом 22. маја 1466. године. Посљедњи кутак Херцеговине, Хеџег Нови, Турци су заузели тек у јануару 1482. године. Као и град Кључ у Гатачком пољу, град Соко у Пиви дуго је одолијевао турским нападима, док га, најзад, негдје иза 1466. године није предао Турцима „невјерник Радоје, син Жупчићев и зато је добио од Османлија тимар са приходом од 4.208 акчи“, што пише и у турским дефтерима.

Из дефтера херцеговачког санца-

ка писаног 1476. и 1467. године види се да је Пива имала статус нахије, и то влашке (сточарске) са значајним степеном повластица и аутономије. У овом дефтеру Пиви, као посебној нахији, било је посвећено и посебно поглавље, из кога се види да је ондашње становништво Пиве било разврстано у деветанаест џемата, сточарских заједница. Џемати су, како се види из пописа, обухватили обично по неколико сточарских породица, и сваки од њих је имао свога старјешину (касније ће се он звати кнезом), по чијем именом се читав џемат и називао. Тако се, на примјер, стабањски џемат, кога је сачињавало тридесет пет породица (димова), по своме старјешини Вукићу Грубачеву зове „Џемат Вукића, сина Грубача“. Интересантно је да се за сваки џемат означавају посебно мјеста гдје се зимују и гдје љетују. Пошто се у тзв. влаш-

ким нахијама порез разрезивао по димовима (домаћинствима), тако да је свако домаћинство имало једнаке пореске обавезе, без обзира на своју економску моћ, дефтери су регистровани само број домаћинства по џематима, не наводећи њихово економско стање, површине и врсте обрадиве земље, број стоке.

ДЕВЕТНАЕСТ ЏЕМАТА

По том дефтеру, Пива је 1477. године имала укупно деветанаест џемата који су сви заједно бројали 593 домаћинства. Ако се претпостави да је просјечна величина домаћинства била пет чланова, произилази да је Пива у то вријеме имала око три хиљаде становника, што значи да је већ тада била прилично насељена. Но неки џемати су само љетовали у Пиви, док су зимова-

ли у другим крајевима, Бањанима, околини Никшића, Гацку... Тада је још практиковано полуномадско сточарење, па су понекад зимска станишта била близу љетњих катуна, али понекад и веома удаљена од њих. Како наглашава др Обрен Благојевић, данас се тешко могу утврдити са прецизношћу како зимска, тако и љетња станишта многих џемата, и то из два основна разлога: прво, турским пописивачима је било тешко да словенске називе мјеста вјерно транскриптују на турски језик, и друго, имена многих мјеста у оно вријеме била су другачија од данашњих. У једном од деветанаест џемата, стабањском џемату по први пут се помиње Смријечно. То је џемат Вукића, сина Грубача. „Зимују у мјесту званом Стабна, а љетују у мјесту званом Ковачи. Дио села Лазарића, половина. Дио села Смријечна, половина.

Смријечно

Млинова два. Пола села Поникве у руци Вукосава. Баштина Лисина у селу Ораха у руци Вукосава Криваче“.

У документу се, као што видимо, изричито наглашава да „џемат Вукића, сина Грубача“, који зими пребива у Стабнима, а љети на Ковачима (као катуну) посједује „дио села Смријечна, половина“, али се не каже како џемат користи ту половину села, да ли као катун или као зимско боравиште, или можда само као обрадиво земљиште и као испашу. Но сама чињеница да се уз топоним Смријечно ставља одредница село говори да је у питању стално насељено мјесто. Потпуно је нејасно ко држи ону другу половину села Смријечно, да ли је власник те друге половине неки други џемат (или више њих), или је у питању неко насеље које није у катигорији џемата, као полуномадских сточарских заједница, већ представља групу сједалачког карактера са нагласком на ратарство као главно занимање, а не на сточарство које је, по својој природи, у то вријеме изискивало номађењем сељакање.

ПОЛА СЕЛА ВЛАСНИШТВО ВУКОСАВА

Двојица браће јављају се као старјешине домаћинства што говори да је поред задружне, многочлане породице већ у то вријеме у Пиви егзистирала и тзв. нуклеусна породица, коју су чинили само један брачни пар са својом дјецом. Но, посебно је интересантан државни статус Вукосава Криваче који држи у свом власништву пола села Поникве (вјероватно је то некакво гатачко село) и читаво данашње село Лисину која је у оно вријеме била дио села Ораха. Очигледно је, дакле, да је Кривача имао статус властелина, и то, највјероватније и прије пада Пива под турску власт, а Турци су му властелинске посједе само потврдили. Но у списку домаћинства џемата јављају се, како смо видјели, двојица старјешина породица са именом Вукосав, и то „Вукосав син Вукића“, старјешине џемата, и „Вукосав, син Радача“.

Р. Тадић

Пише: **Милош КЕЦОЈЕВИЋ**

Оџин мрамор

Бога нит добро јутро одма зарежи да му да сат. Пуниша му реци:

"А вуци се мастиљару манастирски. Зар се тако служи Господу, бојиш ли се души грешној. Оћеш да отмеш туђе и присвојиш. Ето си се од туђег добра убречио и натекло ко пунана скорупна мјешина, нема ти више ће под кожу. Мислиш да се не зна ће је дио манастирског блага из ризнице, за које си обнародово да су Турци однијели. И то ти је и мало но си зинуо за мојим сатом. Е нећеш га грешниче зајенути за мантију. На Цетиње ћу те Владици пријавити."

Збиља Пуниша није ништа слаго, поп је био велики лакомац омражен у селу, али ко ће признати за себе да је поган. Попу прекипи, кап чашу прели, па потегни кубуру и гађај Пунишу. Судбина му нанеси те га погоди у груди. Стрмоглави се јадник на ћепало а поп Богдан се засекај те га пребери. Нађе сат-баца на коња и бјез' главом без обзира. Док смо ми на Максимов позив дотрчали до несретног Пунише поп је био већ далеко одмак'о. Изгледа је био припремио све унапријед.

Црног Пунишу сахранисмо таман ту ће погибе. Оклеши велики камени крст а главицу прозвасмо Пунишин мрамор. Ено и данас крста и мрамора, мало се надвио на једну страну,

Кад обавијестих ове неколике куће што су ми близу, отидох до жалосне Пунишине куће. Кућа му је у дно села у једној вали а изнад ње се надвила главица на којој му пуче погибија. Трошна кућица над избом попуштана на ћелицу, врата окренутих ка истоку. Зидана од лошег камена и пржине, сламом ражаном пошивена. Омало стоке на посном имању. Више ћеце но оваца. Али зла судбина Пунишина остави ћецу у биједи, већој него што су били. Пуниша се прије завадио са попом Богданом око некаквог златног цепног сата. Поп је тврдио да је сат његов а ко зна и јели. Ђаво ће га знати. Пуниша је одиста био поштен чојек. Не би он укро' сат, а одакле му ни данас се не зна. Углавном било како било сат им поста камен спотицања. Показаће се и седепник смрти Пунишине.

То јутро поп кренуо низа село. Намјерно окренуо низ валу кући Пунишиној да иште сат. Затекни га на главицу више куће. Не називајући

маховином и лишајем обрастао стоји и свједочи. Но не лези враже. Све би ово било ситно да не дознах прије неког времена шта би са попом. Нанесе ме пут-неком трговином низ Босну и свративши у једно село које се зове Оџин мрамор би ми чудно. Све православани живаљ а село добило име по оџи. Код домаћина код којег бих на конак уз вечеру и разговор доватисмо се и имена села. Домаћин бијаше отресит и разговоран чојек. Исприча ми ово.

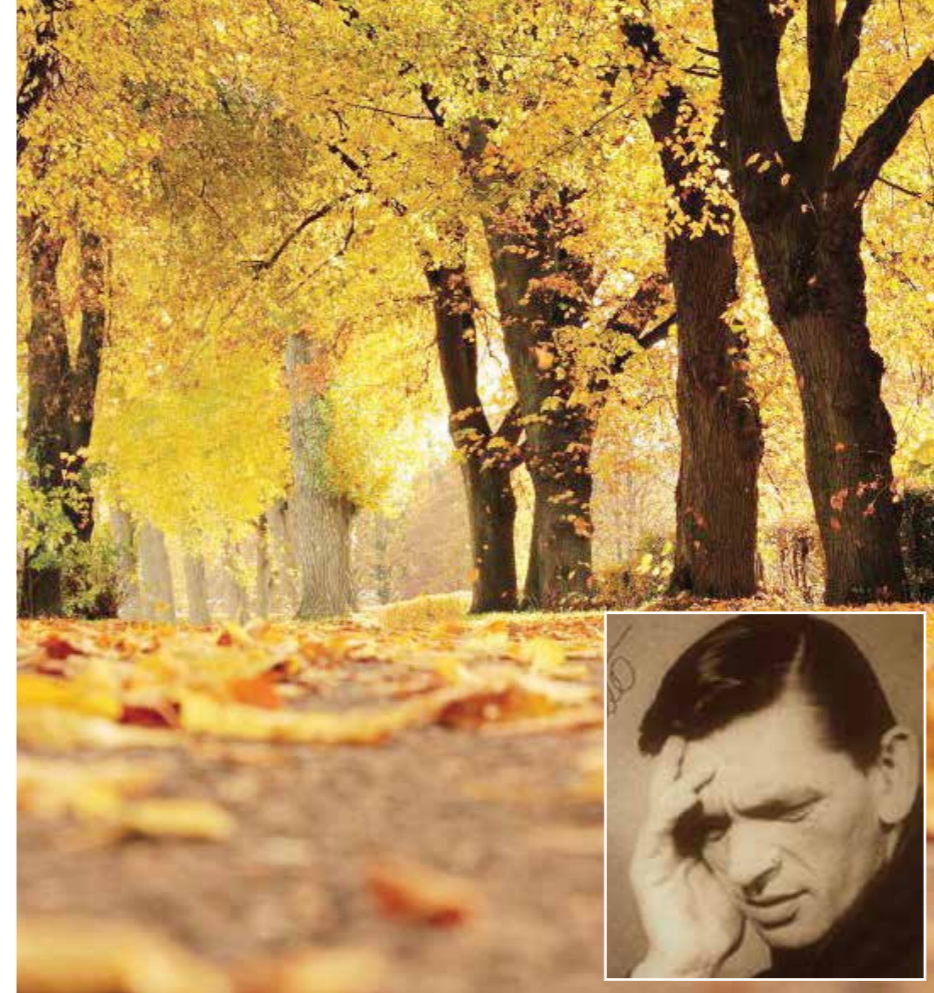
Назад тридес' година убише на крај села једног оџу па околна села прозваше наше село Оџин мрамор. Прихватисмо јер нам се село прије тога звало Јадиково па нам додијало да нас зову Јадиковци, а одиве Јадиковке или Јадуље. Овако нам некако лакше пред свијетом. Би како би! Јавише, ето неког оџе са бисагама пуним злата, а ми му направи засједу. Умало ето на коњу оџа. Сав у срми и злату. Округле браде са капом на глави и штапом у руку.

Искочи из бусије устријели оџу и увати коња за дизгин да не побјегне. Кад је са оџе поскидано злато и свила, нађи му у њедрима крст и Библију. Остатосмо у чуду. Оџа рањен проциједи:

"Браћо ја сам ваш. Ја сам само обучен ко оџа, а у ствари сам поп, поп Богдан. Обуко сам се овако јер бјезим од крви."

Преви му рану и дај му воде! Он се мало прибра и настави. "Убио сам једног мог сељанина на правди Бога па ми ево Свевишњи врати и казни ме. За око ми зап'о његов цепни златан сат. Враг уђе у мене зажељех пошто пото доћи до сата. Овако се преобукох да лакше прођем да ме Турци не посијеку. Господе грешан се кајем и тражим да ми души опрост даш."

Изрече то поп и испушти душу. Сахранисмо га таман ту ће га и зачекасмо. Свима испричасмо да је оџа. Куд би црна брука да се сазна да убисмо попа. Господ ми је свједок да сам златни крст и Библију понио у манастир и приложио и рекао игуману да је то за душу некога попа Богдана."

Витомир Вито Николић

Ове године навршава се четврт вијека од смрти Витомира Вита Николића, по многима највећег црногорског пјесника двадесетог вијека. Николић је рођен 1934. године у Мостару, а 1941. са породицом избјегао је у Никшић. Рано је остао без мајке, оца и брата, па је до 18 година живио у сиротишту. Прве књиге поезије „Друмовања“ и „Суне хладно ми је“ објавио је без издавача – о свом трошку. Од 1969. године живио је у Подгорици и радио у „Побједи“, гдје је био новинар и уредник. За тај лист писао је кратке приче у рубрици „Црном Гором,

путем и беспућем“. Зог неслагања са властима 1991. године добио је отказ, а три године касније умро је у Подгорици. И раније је често био у сукобу са властима, због чега је био и затваран.

Цијелог живота боловао је од плућних болести изазваних тешким животним околностима, и због тога је био чест посјетилац болница.

Остао је упамћен и као боем који је приређивао књижевне вечери у кафанама и увијек одушевљавао публику... У знак сјећања на знаменитог пјесника, у овом броју објављујемо његову поезију.

И ОПЕТ ЈЕСЕН

И опет јесен
опет тутње бескрајне
кише по Никшићу,
и опет старе, црне слутње,
и опет сам си, Николићу.

И опет нека писма дуга,
очајна писма без адресе,
а нигдје драге, нигдје друга,
само та јесен, опет јесен.

А шта ако просвирам тај метак
кроз ово чело невесело,
па онда почне све из почетка,
живот, страдања, па опет чело..

А шта ако нема заборав,
ако је то вјечна игра круга,
а шта ако тамо испод трава
боли ова иста људска туга.

ДРУМОВАЊА

Пјевају у мени друмови снажни,
друмови добри као длан очин.
Морам данас отић некуд,
да потражим
мало одмора за уморне очи.

Идем без поздрава, без порука,
овако лијепо помућеног ума,
да тражим окука, окука, окука,
и иза сваке - само парче друма.

Пустите ме, пустите да одем,
без питања како, и зашто, и докле,
друмови увијек некуда воде,
а ја сам номадском глађу проклет.

ЗАБОРАВИТИ СВЕ

Све заборавити и кафану
и пјесме и несне и све,
па опет вољети неку Ану
из прве клупе петог Ц.

Па опет сањати негдје уз кишу
гладан и жедан, го и бос,
велике људе који пишу
и жарко жељети да будеш то.

Па опет читати Робинзона
и вјеровати у све те приче,
па опет бити дивни сиромаш
који сем срца нема ничег.

Фото: Парк природе Пива

ISSN 2536-5711

9 772536 571002 >

e-mail: rijec.pive@gmail.com